

SEDM ARCHANDĚLŮ – GABRIEL

Stříbřitá, proměnlivá Luno! Jaká bys byla, kdybys byla člověkem? Zřecům minulosti si se zjevovala v jejich jasnovídném snění jako cudná paní lesů, mateřská královna podsvětí i stará čarodějnice. Pod různými jmény jako Diana, Artemis, Chons, Čandra, Ixčel nebo Mama Quilla uctívali Tebe, duchovní inteligenci sféry Měsíce. Jsi to Ty, jež tryskáš v mé duši jako pramen něhy a čisté radosti? Jsi skutečná nebo jsi pouze mou vlastní představou? Ano, Ty jsi! Oživuješ přírodu a ukrýváš tajemství věčného mládí. Tvá náruč je domovem věčných tuláků. Jsi múzou vypravěčů a stála jsi po boku da Vinciho i Rembrandta, když malovali svoje plátna. Rozprostřela jsi závoj před očima filozofů a vědcům vnukáš dětsky jednoduché, zvědavé otázky. Marii jsi zvěstovala příchod Spasitele a Mohameda jsi učinila prorokem. Nerovi a Ludvíkovi XIV. ses zjevila v neslychaném přepychu a přivedla jsi je k pádu, když naň pohlédli chtivým okem. Něžná a krutá, vláčíš v neúprosných okovech osudu všechny ubožáky, kteří se nedokázali zbavit zjištění, a nepropustíš je, dokud se jejich duše nestane zcela cudnou.

Archanděl Měsíce

Podle starobabylónského posvátného kalendáře vládnul Sín, měsíční bůh, jako velký duch času od léta 1525 do podzimu 1879. Jako menší duch času také v letech 459–387 před Kristem, 45–117, 549–621, 1053–1125, 1629–1701 (neboť ovládá 26°, 19°, 12° a 5° Berana a 27° Ryb). Tomuto bohu bylo zasvěcené město Úr, odkud pochází praotec Židů, a byl to Sín, jenž Abrahámovi v nočním zjevení slíbil, že z jeho potomků učiní slavný národ. Křesťané tuto bytost uctívají jako archanděla Gabriela. Co dalšího o něm říci, nechceme-li zůstat jen u tradičního obrazu Zvěstování s lilii (měsíčním květem) a Gabrielových slov, která se stala druhou nejčastější křesťanskou modlitbou: „Zdravas´ Maria ...“?

Tam, kde se má pravdivě hovořit o Gabrielovi, musí zaznít tyto klíčové motivy: zrcadlení, obraznost, receptivnost, vnímavost, reprodukce, početí, dětství, mateřství, rodina, původ, minulost, vtělení, hmota, osud, pomíjivost, spánek, sny, nevědomí. Kdo je Gabriel? Duchovní mocnost, metafyzický princip zhmotňování ducha. Správce životních sil, jež se v duševní úrovni projevují jako představivost, schopnost tvořit obrazy; a v tělesné úrovni jako regenerace, růst, reprodukce, rozmnožování – tedy rovněž svého druhu zrcadlení, vytváření identických kopií.

Oživovatelka přírody

Reprezentantem tohoto principu v říši minerálů je zkondenzovaný měsíční svit, stříbrný kov, z něhož se vyrábějí zrcadla a bez kterého by neexistovala fotografie a filmový průmysl. Obrazotvornost je duševní stříbrný proces a fyzické stříbro zprostředkuje působení Luny ve hmotě. Požívání stříbra zlepšuje schopnost regenerace, plodnost, ale vyvolává také bujnou představivost a ospalost. Tento biochemický poznatek byl již kdysi vyjádřen v báji o Endymionovi, milenci měsíční bohyně, který byl věčně mladý, ale stále spal. Stříbro omlazuje a uspává. Povzbuzuje také ženský cyklus, při němž se každý měsíc nově utváří děložní sliznice. Univerzitní vzdělanci jsou neuvěřitelně naivní, když věří, že rozmnožovací návyky tolika živočišných druhů koincidují s fázemi Měsíce jen čistou náhodou.

Dávno předtím než paleontologové odkryli 600 miliónů let staré kambrikové vrstvy, věděli perští mágové, že svět se vyvíjí ve dvanácti etapách, jež odpovídají dvanácti znamením. V pořadí šestou tvořivou mocí je Rak, domov Měsíce. Co je pro paleontology záhadou a zdrojem nekonečných polemik, předvíдалa odvěká moudrost jako samozřejmost. Všechno

živé se v kambriu ztělesnilo, zhmotnilo, začalo vytvářet fosílie. Všeobecným vývojovým trendem v kambriu bylo zalézt do útulných domečků z ulit a lastur; vznikali živočichové s vnější kostrou. Měkkýši s nevyčerpatelnou schopností regenerace, ale bez kostí. Rak je proto symbolem lidí narozených na přelomu června a července. Přinášejí si v duši touhu po domově, rodině, soukromí, stáhnutí se do ústraní; nenacházejí však ve svém nitru vnitřní pevnou ideovou kostru a potřebují se opřít o konvenční hranice a normy dané zvenčí.

Inspirátorka dětství a baroka

Když se bývalý duch kambria stal inspirativním duchem času v 16. a 17. století, vznikl umělecký styl připomínající svými křivkami organické útvary mušlí a perel – baroko. Měsíční slzy (perly) se staly posedlostí barokních klenotníků a panenská anglická královna Alžběta za ně koncem 16. století utratila velký majetek. Největší architekt své doby Bernini stavěl pro papeže kolonádu na náměstí sv. Petra. „Je to mateřská náruč, která přijímá davy věřících,“ pravil. Barokní architektury poháněla touha vytvořit útulný a malebný vnitřní prostor. Jejich interiéry a náměstí jsou imaginací ženského lůna nebo náručí.

Archandělé nás provázejí životem, každých sedm let jiný; jako by to byli školní třídy, jimiž duše prochází. Gabriel inspiruje dětství prvních sedm let života. Je to období, kdy člověk hlavně roste a spí. Dítě v předškolním věku neuvažuje, ale všechno napodobuje a osvojuje si prostřednictvím fantazie. Měsíční typy lidí si tuto dětskou hravost a schopnost napodobování udrží po celý svůj život, jsou to rození herci. Největší ze starověkých i novověkých dramatiků, zejména komiků – Aristofanes, Molière, Čikamacu – přivedli divadlo k rozkvětu právě vždy v gabrielských obdobích.

Také při pohledu na barokní oděv nelze pochybovat o vládnoucím duchu doby. Se svojí záplavou bílých stuh působí jako svatební šat nevěsty. Soudkovitý, zaokrouhlený obrys s pasem posunutým nahoru vytváří dojem spokojeného plného břicha anebo trvalého těhotenství. Nikdy nevypadali muži tak zženštilé a dětinsky: napudrovaní, v parukách a ověncení mašlemi. Vojáci táhli do boje v krajkách jemných jako pavučinka. Barokní člověk měl sklony k hysterii, afektované teatralnosti, která je plytká a prázdná.

Nejmalebnější z andělů

Je-li představitost, čili duševní oko, darem Gabriela, neměla by být jeho období zvlášť příznivá pro malíře? Přední americký antropolog Alfred Kroeber sestavil seznam 819 nejslavnějších malířů světových dějin v uplynulých 25 stoletích. Nejsou na časové ose roztroušeni náhodně, ale tvoří rytmus. Je to rytmus archanděla Gabriela. Nejnadanější malíři – jedno, zdali řecko-římské, indiánské, čínské, japonské nebo evropské – se objevují ve vlnách kolem roku -400, 100, 600, 1100, 1600. Michelangelova a Rembrandtova doba byla posledním gabrielským a zároveň nejmalebnějším obdobím v dějinách.

Stylem gabrielské malby je naturalismus, touha fotograficky věrně napodobit přírodu. Po skončení gabrielského období od roku 1880 malíři opustili tento ideál ve prospěch abstrakce. Vůbec prvními pokusy o konkrétní malbu jsou 33 tisíc let staré skalní rytiny z paleolitického věku Raka. A typickým námětem gabrielského umění je pomíjivost, marnost. Impresionisté i japonské malíře ukijoe se pokoušeli zachytit prchavý svět okamžiku. Gabriel je archanděl, který nás učí ocenit nekonečnou hodnotu okamžiku, jenž je věčností. Je to téma, které do dějin myšlení uvedl slavný filozof z Efezu, města nejmilejšího bohyně Artemidě: „Panta rhei – všechno plyne!“

Dějinnými soupeřícími malíři jsou vypravěči, bajkáři, romanopisci. Z gabrielských období pochází Odysea i Egyptan Sinuhet a největší romanopisci Dálného východu jsou současníky Huga, Balzaca nebo Dickense. Hlavním slohovým postupem je popis, je to něco jako filmování, malování slovem. Je to vyprávění bohaté na události, nejčastěji osobní příběh,

sága, která sleduje, jak se osudové nitky rozprávají a nakonec se v kruzích navracejí ke svému počátku, aby se rozuzlily. Ve sféře Měsíce žije moudrost, která se v lidském životě projevuje v podobě smysluplných náhod, jejichž význam se člověku objasní až při zpětném pohledu na konci života. Gabriel nás vede prostřednictvím pravé mozkové hemisféry, jež je neverbální, obrazná a neuvědomělá, snová. A tak v gabrielských obdobích lidé nejen čtou romány, ale také je žijí, neboť – vedeni intuicí – podvědomě kráčejí vstříc svému osudu. Sudičky, které přicházejí k dětem v kolébce, aby jim přiřkly jejich osud, nejsou nikdo jiný než bytosti Měsíce.

Nepoznaná vědci a filozofy

Gabriel poutá všechny mohutnosti ducha na tělesné orgány, protože jeho mocí se vtěluje a učíme se zamilovat si tento svět. Pod jeho vlivem se lidé ztotožňují s tělem a ztrácejí nadsmyslové vnímání. Jako tříleté dítě, které věří, že to, co nám ukazují naše tělesné smysly, co se jeví, je skutečná a celá pravda – tak filozofové gabrielských období uvěřili, že hmota je jediná skutečnost. Přesvědčení materialisté a skeptikové – Demokritos, Wang Čchung nebo John Locke – pouze vyjadřovali ve své době podvědomou zkušenost svých současníků: Svět ducha, idejí? Nám se žádný nezjevil – neexistuje. S příchodem Gabriela po roce 460 před Kristem se náhle vyrojily všechny materialistické školy řecké filozofie a za pár desetiletí přesvědčily nadpoloviční většinu lidí. Novověcí materialisté (od Bacona po Marxe) je znovu vyzdvihli a navázali na ně. Tak zastřel Gabriel Kantovi, ale i mnohým před ním, výhled do metafyzických plání.

Zároveň však podnítil nebývalý zájem vědců o pozemskou přírodu a obdařil je pozorovacím talentem. Badatelé činili to samé, co jejich současníci malíři: rozvíjeli smyslové vnímání. V 16. století vypukla přírodovědecká revoluce a objevy padaly v celých přehrášcích jako zralé hrušky ze stromu. Kolika lidem v dějinách spadlo na nohu jablko – ale pouze Newton pochopil, co to znamená. Mnozí viděli kývat se kostelní lampu – ale nikdo před Galileem neobjevil zákon kyvadla nebo volný pád. Až do 16. století nikdo nepokládal za dobrý nápad pitvat lidské tělo – a najednou se to anatomy všude přímo hemžilo. Nejučenější hlavy jako Thomas Kuhn si lámou hlavu nad tímto obrovským převratem v myšlení. Kdo si dnes vzpomene, že Pico della Mirandola to v roce 1486 předpovídal? – „Gabriel nám prozradí tajemství přírody!“ Vždyť seznam přírodovědných objevů ukazuje, že fyzika kvete pravidelně spolu s Gabrielem už od dob antiky.

Královna nebes je s námi

Gabriel mění sociální pořádek tak, že se organizuje okolo ženy, matky, rodu a rodové linie. Archetyp velké matky dominuje v kolektivním nevědomí. Campanella zaznamenal všeobecný pocit koncem 16. století, že nastává období vlády žen, neboť na trůnech se objevila spousta královen. Školákům a studentům je povoleno vědět, že v neolitických vrstvách ze 7. a 6. tisíciletí před Kristem nacházíme sošky žen kyprých tvarů, neboť v té době panovala matriarchální společnost s ústředním kultem matky-nositelky života. Proč však nesmí vědět, že to byl věk Raka a že babylónský kalendář je pravdivý?

V roce 610 se Gabriel zjevil Mohamedovi. Kdo si myslí, že šlo jen o sen bláhového kupce, ať si vzpomene na to, že v několika dalších desetiletích muslimové dobyli svět. Od Ťan-Šanu po Pyreneje se na střechách mešit zatřpytil půlměsíc. A v posledním gabrielském období se v roce 1683 Osmané zastavili až před Vídní.

Jaká jsi, Diano? Čím nás obdařuješ a co od nás žádáš? Jak Tě máme uctívat? Fantazie je solí života. Měsíčnímu typu hrozí, že sklouzne do banalit každodennosti, že sám sebe pochová ve hmotě. Musí v sobě roznítit aktivní vnitřní myšlenkový život, jinak má sklon

nadměrně přibývat na váze. Jeho duchovní vývoj vede skrze přeměnu, kterou dal Rudolf Steiner znamení Raka jako námět na meditaci: „Nezištnost se stává katarzí.“ Jak získalo stříbro svoji ctnost? Stalo se zrcadlem a nečistěji znějícím kovem díky tomu, že nic z přicházejícího světla a zvuku nepohlcuje, nenechává si pro sebe. Tak se i naše vitální síly, pokud je nevyplýváme v tělesných požitcích, ale obětujeme, přemění na vnitřní oko, oko duše (jehož je televize ubohou náhražkou). Skrze něj spatříme archanděla Luny a získáme podíl na jeho pokladech moudrosti.

Emil Páeš

Více o „Angelologii dějin“ najdete na www.sophia.sk. Kniha se prodává pouze zásilkově na adrese: A.L.L. Production, Poděbradská 24, 190 00 Praha 9, tel.: 234 09 28 51, fax: 234 09 28 13, predplatne@predplatne.cz.